

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 10. Pro eodem festo Circumcisionis. De variis Floribus in xenium offerendis. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui benedixit Dominus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

204
culas in illis contrahas lacrymis cordis obliterare, ne sero nimis cogamur pro illis in vanum ingemiscere & plorare. Propositum vero perfectioris vite & emendationis nostrae sic radica in nobis, ut non sit inlar folii, aut floris, levi tentationis vento mox decidens; aut inlar vineae, quae prima pruina laeditur in suo flore. Adjuva ad excidendas omnes occasiones ad reiteranda peccata nos illectantes. Adjuva ad disimpenda omnia vincula, omniaque iustitias fumeras, in mortem animae denuo nos pertrahentes. Demique aeternitatis, cuius nos facere vis consortes, fac nos semper memores; ut dum alie insidet animo nostro, & illam prospicimus, ignorantia nostrae tempora despiciamus, & ad illam aspiremus, quae perennat beatitatem. Ita Domine benedic nobis, benedic annis mortalitatis nostrae: benedic coronae, quam continuo teximus tua benignitate; hoc obsecramus te humillime per factos annos pueritiae, adolescentiae, iuventutis & totius aetatis tuae. Rogamus per lacrymas, quas infans dedisti, per sanguinem, quem hodie sudisti, per circumcisionis dolores per nomen Jesu, nomen Salvatoris, quod pro felici nobis omnia à Patre accepisti, ut nunquam separemur à te, sed aeternum nobis sis Jesus & Salvator.

Exempla.

Imitandus est his anni initii Nobilis ille, Rolandus nomine, de quo in Chronicis PP. Dominicanorum. Hic cum diem quemdam festivi splendidi vesce, in epulis, iocis choreis, omnibusque oblectationibus cum amicis traduxisset, vespere in cor suum ingressus, & praeterita haec omnia se cum sero volvens, exclamat. Eheu! ubi nunc festum, quod egimus tibi diei totius laetitiae: ubi epulae & iocum ubi cetera omnia? Nimirum sicut hic dies, sic & reliqui tranfibunt, sicque omnis vita transcurreret, nihil post se relinquit, nisi aeternum poenitere. Dixit haec lectu sero, & sero dixit: nam exinde ad meliorem vitam exstimulatus, non distulit, sed postero die s. Dominici institutum, ut poenitentiam ageret, est adoratus, in quo sanctitate & doctrina celebris fuit. Qui ingredi voluerit ad cor novum auspicans annum, quique voluerit praeteriti anni dies revolvere, illos evolasse reperiet sine fructu, & multa cum vanitate: hoc ergo ei stimulum subiciat ad meliora, nisi sero nimis & aeternum vclit poenitere. Nec de die in diem proponat sine effectu; nam mors non infrequenter abruptum cum filo vitae inania proposita: ac multi annum subsequentem non sunt visuri, qui praesentem divino non impendunt obsequio. Cogitent hi, quid vellent scisse in hora mortis.

Audi & aliud exemplum ex S. Petro Damiano. Quidam primo die Januarii tempestate jactus, venerat Religionem ingredi, ut saluti suae certus convalesceret: sed è naufragio erutus votum solveret hujus vitae amore contempit. Expleto anno, ipso primo die Januarii, dum cum aliis juvenibus discurreret, & choros duceret in scurrilibus cantilenis, subito lapis de caelo super eum cecidit, & obrivit. Sic in-

felix ille, qui mundum deserere noluit ulteroneu, amittit invitum; & fallacem carnis dulcedinem perdidit, quia amando carnem mentitus est veritati. Haec P. Damianus.

EODEM FESTO.

Eccce odor filii mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Gencl. 27.

In hortis terrestribus non inveniuntur flores hyberno tempore: at in Horto Nazareni, hoc est, Sponsi floris, omni tempore inveniuntur, quia benedixit ei Dominus. Imo ipse est flos, qui hodierna die in media hyeme in acerrimo frigore exortus est; & mox inlar rosae antea clausae incipit aperiri, & ruborem pandere per sanguinis sui asperionem primam. Flos nimirum ipse est candidus & rubicundus, qui radius ardentibus caritatis jam sese expandit, & demonstrat ardorem interioreni rubore exteriori: simulque odorem gratissimum afflat peccatoribus, & piis omnibus, qui eum contemplantur. Hic est flos, de quo Propheta praedixerat Ezechiel: Vir virga de radice Jesse, & flos de radice eius ascendet, & requiesces super eum spiritus Domini Isa 10. Quod explicans Richardus de S. Vict. ait: Quid flos formosus? quid flos fragrantius? quid flos fructuosus? In flore mellificatio, ex flore fructificatio: ex flore favius & fructus, in favo mel & cera, in fructu potus & esca; imò in flore est medicina.

Hic flos Jesus factus est nobis medicina, ex illo mel, ex illo cera in ipso potus & esca. Medicina in redemptione, potus & esca in justificatione, mel & cera in glorificatione. Ex hac medicina sanitas incorruptibilitatis, ex ejus esca refectio internae faveitatis, ex ejusmodi potu ebrietas aeternae securitatis: de ejus cera splendor summae claritatis, in ejus melle dulcor indeficientis felicitatis. Haec tenus ille. Ex quibus collige, quam bene Christus dicatur floridus & Nazareus, flos in infantia fragrantissimus, qui jam incipit fructum ferre redemptionis de spina circumcisionis, & postea omni ex parte in crucis roseto expansus, & perfecte rubens, maturissimum fructum proferet ejusdem consummatae redemptionis de spina acerbissima Passio-

nis. Semper itaque floret Hortus Nazareni. Hortus, ad quem ipse toties in Cantico Sponsam suam invitat ut flores calligat & lilia, quae nullo desunt tempore, sicut nec fructus. Ex illo Horto B. Dorothea media hyeme Theopulo Judica rosas promittit martyrio vicina, & mox eas misit à morte sua; ita ut earum odore & pulchritudine mox convertitus fuerit Theophilus ad fidem Nazareni, quam antea impugnabat & irridebat.

Ex eodem hortu prodierunt ille corollae ex liliis & rosas textae in media hyeme, symbolum virginitatis & martyrii praeferentes, quas Angelus detulit ad Caecliam, quarum odore & specie Valerianus

LECTIO
Varios
flos in
frenam
offere.

Christus
flos.

Hortus
Christi
semper
floridus.
v. Sur.
s. Febr.

v. Vitam
S. Caeciliae
apud Ri-
bad vel
Swinum.

Heb. 13.

rint communicare. Unde eos monbat Apostolus: *Beneficentia & communione nolite oblitisci*: quod fit per opera misericordiae, cuius oliva etiam symbolum solet esse. Unde S. Gregor. Hom. 6. in Ezch. de odore diversarum virtutum agens, sic dicit: *Aliter olet flos uva, quia magna est predicatorum virtus & opinio, qui inebriant mentes audientium. Aliter flos olivae, qui suavis est opus misericordiae, quod more olei fovet & lucret. Aliter flos rosa, quia candida vita carnis est de incorruptione virginis. Aliter flos viola quia magna est virtus humilium, qui ex desiderio ultima loca tenentes se per humilitatem a terra in altum non sublevent, & caelestium regni partem in mentis servant. Aliter redolet spica, cum ad maturitatem perducitur, quia bonorum operum perficitio ad satisfactionem eorum, qui iustitiam aserunt, preparatur. Sic nimirum Ecclesia est instar agri pleni in diversis floribus, & fructibus vernantis, cui benedixit Dominus. Nam secundum varios status variasque sortes hominum, quae in ea reperuntur, varios flores producere cecidit diversis odoris. *Christi bonus odor sumus*, dicebat Apostolus. Praedicatorum Ecclesiae comparantur viri florenti & fructiferi, quia vinum caelestis propinant populo. Virgines, rosae sunt candidae. Humiles, sunt odorantes violae, caelestium vernantes colore. Conjugati, sunt instar olivae fructiferae, si vacent operibus beneficentiae & misericordiae, & ideo eis olivae floridum ramum duximus in Xenium praefendum. Sed & hoc symbolo eos meminisse volumus, quod curam prolium suarum attente debeant gerere, ut sint ipsi sicut novellae olivarum in circuitu mensae suae, ab ipsis & a Deo benedictionem accipientes. Erudiri utique debent, & tanquam novellae plantationes rigari, flecti, duci, ut florent & fructificent in operibus pietatis & timore Dei, ut de illis possit dici, quod de Christo: *Puer autem proficiebat sapientia, aetate, & gratia, coram Deo & hominibus.* Luc. 2.*

Ps. 127.

Quarto his qui necdum in conjugio agunt, sive adolescentuli sunt sive adolescentulae, offero de horto Nazareni in Xenium *Lilium cum Rosa*. Lilium quidem candidum, tanquam symbolum puritatis & pudicitiae, ut meminerint illam ante conjugium servare illibatam. Nam licet in aetate ista lubrica agant inter varias cupiditates, & illecebras, tanquam lilia inter spinas, tamen si sibi vigilare voluerint, & caeleste requiescere auxilium, possunt his omnibus obistere, ne cladi. In omni igitur tentatione recurrant ad illum, qui de se dicit: *Ego flos campi & lilium convallium.* Cant. 2. Ad eius Matrem & Sponsam, recurrant de qua dicit ipse: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.* Horum protectione & auxilio quis non erit tutus, & ab omni laesione immunis? Lilium itaque semper symbolum fuit castitatis, ita ut dixerint antiqui, quod inimicitiam & odium perpetuum cum lilio Venus habuerit, eo quod candore & puritate sua pulchritudinem Venere superaret, & eius quodam-

Lilium cum rosa adolescentulum strenum.

Lilium symbolum castitatis.

modo impudicitiam muto eloquio condemnaret. Optime igitur hoc symbolum proponimus his qui in flore sunt aetatis, ut si Deo placere velint, noverint se instar liliū debere converteri cum cordis & corporis castimonia; quia ipse patitur inter lilia, amat castas cogitationes, & puras affectiones. Et sicut radix liliū coudis habet similitudinem, sursumque ascendens germinat & floret. sic adolescentibus convenit cor esse rectum, & sursum tendere, sursum aperiri instar cordis liliū, sive radicis eius. Iterum; *Lilium non in montibus sed in vallibus nascitur, quia superbi Deo resistens, in humilium coramibus invenitur*, inquit B. Damianus. Porro cum Lilio obtuli & Rosam in Xenium, quia illa obtulendum suum colorem pudoris aptissimum est symbolum. Sic ergo meminerint cum Lilio Rosam considerantes, in omnibus modestiam & verecundiam cum castitate exhibere. Nempe verecundia est quasi facies & species ceterarum virtutum, & primum adolescentiae decoramentum. Quasi aurora quaedam, omnium actionum colorat principia, & virtutes reliquas virgineo venulit pudore. Audi Sanctum Bernardum Item. 27. in Cant. *Quid amabilem verecundiam adolescenti? Quam pulchra & quam splendens est gemma, morum verecundia in vita & vultu adolescenti? Quam rara & minime dubia bona spei munit? Bona iudicis index est virga disciplinae, expugnatrice malorum, propugnatrix puritatis innata. Speciosa est gloria conscientiae, fame custos, vitia decus, virtutum sedes, virtutum primitia, naturae laeta & insignis totius honesti.*

Quanto his qui in sorte paupertatis sunt vel tribulationis alicujus, de horto Nazareni, cui benedixit Dominus, offero in Xenium, & Strenam, fasciculum Myrrhae, cum florido ramo Palmae. Nempe Myrrha symbolum est congruum, quod oculis mentis contempletur non sine fructu. Habet enim illa amaritudinem, habet & nihilominus odorem suavem, & medicinalem rorem, quam distillare se gloriantur manibus suis Sponsa & Sponsus in canonicis. Sic paupertas & afflictio amara est; attamen a Christo diligitur, hominibus medicinalis est, Deo odorifera, si cum virtute patientiae sit conjuncta. Illa merita meritis cumulat, & relictis thesauris terrenis, caelum erit; nihil ergo ipsa ditius: quod dives sua possessione non potest, pauper sua erit vilitate afflictione. *Patientia vobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes repertis repositionem.* Ne in adversa patimini: quia non est Christiana religio ser de in temporalibus exaltari, sed potius deprimi. *Malis enim nihil habent in caelo. & vos nihil debetis habere in terra; sed spe illius boni ad quod tenditis, quicquid in via contingit, gaudere debetis.* Propterea igitur his qui in afflictione sunt, palmam vernantem cum myrrha amara offerimus: quia palma quanto magis premitur, tanto magis in altum erigitur, semperque viret, quocumque nubilo hyemali non obitante, ac diminutione eorum quae dorsum sunt.

Serm. de Nat. B. M. V. Rosa paup. doria.

Fasciculus myrrha cum palma strena pauperum & afflictorum.

Myrrha amara est sed omerita meritis cumulat, & relictis thesauris terrenis, caelum erit; nihil ergo ipsa ditius: quod dives sua possessione non potest, pauper sua erit vilitate afflictione.

Patentia vobis necessaria est, ut voluntatem Dei facientes repertis repositionem. Ne in adversa patimini: quia non est Christiana religio ser de in temporalibus exaltari, sed potius deprimi. Malis enim nihil habent in caelo. & vos nihil debetis habere in terra; sed spe illius boni ad quod tenditis, quicquid in via contingit, gaudere debetis.

sunt foliorum, procerâ cœlum versus dulcibus est
 fecunda fructibus. Sic patientiæ virtutem aptissi-
 mē designat, paupertati vel afflictioni conjunctam,
 quæ aspera est in cortice instar Palmae, at suavis in
 fructu, quæ animum versus cœlum extollit, & quo
 magis tribulatio premit, eo animos magis erigit,
 nec quacumque asperitate adveniente, ipsa marce-
 scit. Dicit ergo pauper & afflictus cum sponso *Ma-
 nus mea distilla verum myrrham.* Cant. 5. Dicit cum
 Job patiente: *In nidulo meo moriar, quasi Palma
 multiplicabo dies meos.* Job. 29.

Magna-
 tum stre-
 na sive
 dictum
 Corona
 Imperia-
 lu, cum
 viola.
 Corona
 Imperia-
 lu symbo-
 lum di-
 gnitatis.

Sexto his qui in sublimitate sunt honoris, de
 Horto Nazareni, cui benedixit Dominus, in Sere-
 nam & Xenium offero florem illum qui inter flo-
 res Coronæ nomen obtinet, & *Corona imperialis*
 nuncupatur; sed cum hac Corona simul jungo &
 offero Violam. Corona illa florida & circumor-
 nata monebit eos dignitatis suæ, per quam aliis
 præfunt, & eis imperant; monebit & sapientiæ,
 quam debent possidere, ut digne possint regere,
 quæ instar coronæ gloriose, & gratiosæ, ornat, ex-
 altrat, protegit. Magnates aliis imperantes. Ideo di-
 cebat Salomon illis. *Posside sapientiam, & exaltabit
 te, glorificabitur ab ea cum eam fueris amplexatus,
 dabit capiti tuo augmenta gratiarum, & corona in-
 chyla proteget te.* Proverb. 4. Monebit quoque corona
 illa Coronæ immarcescibilis gloriæ in hac vita ac-
 quirendæ per præclara virtutis facinora, in altera à
 Rege Regum vertici suo imponebdæ, si iustè re-
 xerint, si ceteros virtutum exemplo præcesserint.

Viola
 symbolu
 humili-
 tatis.

Hæc est *Corona decoris, & Adama species*, quod
 subsequitur coronam sapientiæ, coronam virtutis
 & gratiarum, ex Donis Dei contextam. Junxi
 porro coronæ illi sublimi dignitatem Magnatum
 designanti violam odoriferam, ut cum memores
 sunt dignitatis propter coronam, memores etiam
 sint humilitatis propter violam. Illa enim, ut supra
 etiam insinuatam est ex S. Gregorio, cum ante mi-
 nimos flores computetur, præclarum est synbo-
 lum humilitatis. Est interim odoris suavissimi &
 cœlestis coloris, per id significans, quod humilitas
 licet humi repere videatur, reddere solet tamen
 homines cœlestes, & in omni statu etiam eminen-
 tissimo esse illius præcipuum ornamentum. Quia
 humilitas in honore honor est ipsius honoris; &
 humilitas sine honore ipsa sibi sufficit ad honorem.
 Quapropter monebat Ecclesiasticus eos qui aliis
 præfunt, hanc humilitatis violam cordi habere, tan-
 quam quæ illis maximo foret ornamento, quæque
 coronam gloriæ ipsi esset paritura. *Redorem, in-
 quit, se pauperius? Noli extolli. Esto in illis quasi unus
 in ipsis, curam illorum habe, & sic confide, & omni cu-
 ra tua explicita recumbet. Ut lateris propter illos, & or-
 namentum gratiæ accipias coronam, & dignationem
 consequaris corrogationis.* An non hic commendatur
 humilitas? An non hæc ornamento est Rectoribus
 plebium? An non odorem & gloriam certam parit?
 E contra superbia, in his qui regunt, fetorem, &
 decedat, odiumque generat. Advertant hæc Ma-

Eccle. 32.

Rational, Evang.

gnates & Nobiles, & quicumque in honoris gradu
 gloriantur; sicque violam humilitatis non negli-
 gant confederare coronæ suæ dignitatis; alioqui
 audiant illud Propheticum: *Va corona superbia, &
 stori deciderit, & gloria exultationis ejus.* Iai. 28.

Itaque, ut concludam, hi sunt flores varii, quos
 hyberno tempore in agro cui benedixit Dominus,
 in horto Nazareni nostri collegi, ut unumquique
 iuxta statum & conditionem suam aliquem ex il-
 lis sibi congruum pectori possit appendere, & sua-
 vitatis odorem ex illis odorari. Suavissimi enim
 sunt, & maxime odoriferi, potentes depellere o-
 doris sui fragrantia vitiorum immunditiam, dum
 unumquemque muneris sui commonefaciunt &
 virtutis cœlestem odorem spargunt. Potentes sunt,
 cum à Nazareni sive sponsi floridi & coronati hor-
 to prodeant, nos in illius amorem accendere, nos
 floridos & coronatos efficere, non minus quam
 flores B. Dorothæ Theophilum, flores Cæcilie
 V. Ierianum & Tiburtium, flores sancti Juliani Ba-
 silissim odore & amore cœlesti repleverunt. Ro-
 gemus ergo sponsum dilectissimum, qui adeo fre-
 quenter nos ad Hortum suum invitat, ut in illo
 possimus virtutum omnium flores ejus favore &
 ope colligere, illius castitatis, rosam charitatis,
 violam humilitatis, hyacinthum cœlestis conver-
 sationis, olivam beneficentiæ, myrrham peniten-
 tiæ, palmam penitentiae, laurum perseverantiæ, ut
 ex illis omnibus possimus contexere coronam spei
 & gratiæ in hac vita, coronam vero immarcesci-
 bilem gloriæ in altera: & cum hac corona tandem
 introducat nos ille sponsum, ille dilectus, ille Naza-
 reno, ad thalamum & lectulum floridum æternæ
 beatitudinis.

Concla-
 sio.

IN CIRCUMCISIONE DOM.

LECT. II.
 De Festa
 Nominis
 Jesu.

Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen
 tuum in universa terra! Psal. 8.

PRævidens David spiritu & lumine Prophetico
 divinæ incarnationis mysterium, nomenque
 Jesu Christi, ejus quoque ascensionem & trium-
 phum, tandemque gloriam nominis ejus totum
 per orbem propagatam, exclamat in spiritu: *Domine
 Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum
 in universa terra.* &c. Singula vero hujus sententiæ
 verba energiam & mysterium continent; quapro-
 pter ea ponderabimus, & huic nomini Jesus sacra-
 tissimo & gloriosissimo apprime convenire decla-
 rabimus. Et quidem quia de hoc nomine fuscè tra-
 stavimus in Horto nostro Pastoralis, ideo pauca hic
 adiciemus, pauca etiam repetemus, & huic The-
 mati appropriabimus.

Sic igitur exorditur Propheta: *Domine Dominus
 noster.* Ubi advertendum, quod nomen, *Dominus*,
 tam convenit Patri, & Spiritui sancto, quam Filio.
 Convenit enim tribus Personis divinis, respectu
 omnium creaturarum, & maxime respectu homi-
 nis;

Cc